

2. TZV. VEŘEJNÉ VĚCI JAKO PŘEDMĚT „VEŘEJNÉHO VLASTNICTVÍ“

Neopominutelnou otázkou daného tématu představuje problematika tzv. veřejných věcí. Problematika, kterou už Jiří Pražák označil za „vešporný obor veřejného práva“⁴ a která se nachází takřka v „středu“ průniku práva veřejného a soukromého. Příznačné pro ni je, že poměrně citlivě reaguje na stav společnosti, na soupeření řekněme „socializační“ a „liberalizační“ tendence v ní a z toho plynoucí publicizaci či naopak jakousi privatizaci práva.⁵ Není divu, že právě ona „publicizace“ práva znovu a znovu otevírá, popř. nově nastoluje otázky související s obsahem a rozsahem pojmu veřejná věc, přičemž dominuje-li, přestává jakoby platit chápání veřejných věcí coby tzv. smíšeného právního institutu [tj., kdy se na veřejnou věc hledí v podstatě jako na obvyklý předmět vlastnického práva („soukromého“), ale omezený veřejným účelem] a naopak se zdůrazňuje, ba někdy až absolutizuje veřejné určení takové věci, a v důsledku toho zřetelně bagatelizuje či až neguje vlastnické právo konkrétního vlastníka.⁶

K samotným „veřejným věcem“ lze poznamenat, že v literatuře byly podány četné jejich klasifikace a také rozdílné výčty konkrétních veřejných věcí. Ba zcela oprávněně bylo konstatováno, že „na otázku, které věci

⁴ Pražák, J. Spory o příslušnost mezi soudy a úřady správními. Díl II. Praha : Nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, 1886, s. 184, pozn. 9.

⁵ Blíže k tomu Havlan, P. op. cit. sub 1, s. 44–47.

⁶ Historicky se posléze uvedené projevilo zhruba ve dvou teoretických koncepcích. Jedna operuje „výronem“ tzv. výsostného práva (*Hoheitsrecht*), popř. práva policejního (*Polizeirecht*) a popírá vůbec možnost vlastnického práva k veřejným věcem [její francouzskou obdobu pak představuje konstrukce „pouhého“ dozoru a správy (*la garde et surintendance*, popř. *la police et administration*) státu k veřejnému statku (*domaine public*)]. Druhá potom - teoreticky možná zajímavější a také elegantnější (v praxi však, jak upozorňuje už Hoetzel, nedošla většího vlivu) - konstruuje k veřejným věcem přímo svébytné veřejné vlastnictví ve smyslu vlastnictví veřejnoprávního (s touto koncepcí je nejčastěji spojováno jméno slavného německého administrativisty Otto Mayera - viz Mayer, O. *Deutsches Verwaltungsrecht*. II. Bd. Leipzig : Duncker Humblot, 1896, s. 60 a n.). Jejich přirozený protipól pak reprezentuje koncepce tak řečeno civilistická. Více k těmto koncepcím tamtéž s. 62–68 a literatura tam citovaná.

jsou věcmi veřejnými, zřejmě lze odpovědět jen hledíc k tomu kterému státu a k určité době; vše závisí od konkrétního stupně hospodářského a sociálního vývoje a jeho vlivu na právní řád a správní praxi“.⁷ Nicméně přes rozmanité třídění veřejných věcí a citovanou větu prostě existuje něco jako:

- *finanční* (či *fiskální*) *majetek* [důležitý svou kapitálovou hodnotou nebo (a) výnosem],
- *majetek správní* (sloužící přímo úkolům veřejné správy – kancelářské budovy, služební vozidla, inventář atd.),⁸ a
- *věci v obecném užívání* (neboli v podstatě tzv. veřejný statek); ty pak, vzhledem k výše zmíněným „publicistickým“ koncepcím, lze označit za nejtýpější veřejné věci.

Uvedené pak znamená, že přes značnou teleologičnost institutu veřejných věcí, je dobré jej brát v určitých souvislostech v úvahu.

Těžko pochybovat o tom, že zejména obsah veřejného vlastnictví (tak jak bylo vymezeno sub 1) je nemálo ovlivněn typem „veřejné věci“ čili svým předmětem. Rozsah a povaha oprávnění a právních povinností se samozřejmě liší, je-li předmětem vlastnického práva věc typu fiskálního majetku, nebo je-li jím veřejná věc v obecném užívání. Zřetelné rozdíly lze nalézt i uvnitř těchto „skupin“ věcí. Pro názornost možno dokonce říci, že někdy bude veřejnoprávní úprava týkající se příslušného druhu veřejné věci spíše komplementem úpravy soukromoprávní, zatímco jindy tomu bude do značné míry naopak. V zásadě by však tyto (v jádru pouze kvantitativní) korelace měly fungovat na bázi vztahu obecného (soukromé právo) a zvláštního (veřejné právo). Pochopitelně při vědomí relativnosti třídění samého, které navíc obvykle ustupuje do pozadí.

⁷ Janovský, J. Teorie veřejného vlastnictví (Příspěvek k studiu právního řádu veřejného statku v Československu, Francii a Německu). 1. vydání. Praha : Nákladem knihovny sborníku věd právních a státních, 1927, s. 23.

⁸ Nepochybně ale existují také „hraniční“ věci, resp. věci vykazující rysy jak majetku finančního, tak správního. Např. nájemní domy ve vlastnictví subjektu veřejné správy (typicky obce), které danému subjektu něco „vynášejí“ (jsou tedy „finančním majetkem“) a zároveň plní (před obcí zákonem postavený) „správní úkol“ uspokojovat potřeby bydlení (zejména sociálně slabších) občanů (na základě čehož je lze klasifikovat i jako „správní majetek“).